

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

1606 София, ул. Владайска 29, www.fnsz.org

1606 София, ул. Владайска 29, www.fnsz.org

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ
МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Р БЪЛГАРИЯ

Федерация на независимите
синдикати от земеделието
1606 София ул. "Владайска" No29
Регистрационен индекс и дата

Увх. № 36/30.04.2027

ДО
ПРОФ. Д-Р ГАЛИН ЦОКОВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДО
Д-Р ГЕОРГИ ТАХОВ
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

ДО
Г-ЖА ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ДО
Г-Н ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ
ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

ДО
Д-Р СИЛВИ ПЕТРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ
ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Относно: Прилагането на Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование от 13 март 2024г. спрямо академичния състав на Селскостопанска академия.

*Уважаеми Г-н Главчев,
Уважаеми Госпожи и Господа Министри,
Уважаеми Госпожи и Господа Народни представители,*

През последните няколко години синдиката ФНСЗ сме участници в активните действия от страна на академичната общност, последователните

протести и настояванията на синдикатите, усилията на ръководствата на научните организации за увеличение на трансферите от държавния бюджет за финансиране на научно-изследователската дейност и най-вече преодоляване на дисбалансите в заплащането на академичните длъжности в Р България.

Всички тези действия са в синхрон с ключови и програмни цели за развитие на България – ускорен ръст на доходите и стандарта на живот, Националната стратегия за развитие на научните изследвания и др. стратегически документи.

Втората от десетте специфични цели на Националната стратегия е повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд.

Разглеждайки задълбочено промените, вече приети от 49-то НС в Закона за изменение и допълнение на **Закона за висшето образование** на 13.03.2024, сме длъжни отново да заявим, че с тях се постигат само една част от целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030. Съгласно изпълнението на Стратегията всички изменения в нормативните актове трябва да бъдат синхронизирани, за да **въведат минимални национални критерии** за академичните длъжности и научните степени, както и да гарантират **минимално заплащане за всяка длъжност**, но това може да стане единствено и само в **Закона за развитие на академичния състав**.

Последните промени в Закона за висшето образование не решават въпроса с възнагражденията на всички академични длъжности както и на останалите заети в науката – висококвалифициран и подкрепящ персонал.

Текстът на **чл.92 ал.3 и ал.4 от ЗВО** пояснява как се определя минималната основна заплата за най-ниската академична длъжност в държавните висши училища, както и за останалите неакадемични длъжности в тях, в зависимост от притежаваното висше или средно образование.

Новоприетият § 4 л внася **донякъде равнопоставеност** на академичната общност в БАН, ССА и други научни организации, провеждащи обучение по образователната и научна степен "доктор" по докторски програми, които са получили акредитация с оценка от 8,00 до 10,00 и при условията на **чл. 46, ал. 2, 4 и 6**.

С промените се установява равнопоставеност при определянето на минималната основна заплата, но само за най-ниската академична длъжност, която се определя ежегодно с акт на Министерския съвет в размер **не по-малък от 125 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца**, по данни на НСИ.

Нещо повече, с тези промени се постига равнопоставеност за най-ниската академична длъжност, но не се постига сигурност, нито предвидимост,

която има в текстовете на **чл.90 а** и **чл.92 ал.1** и **ал.2** от Закона за висшето образование и важи **само за държавните висши училища**.

„Чл. 90а. Средствата от държавния бюджет за финансиране на висшето образование се планират ежегодно в размер не по-малък от 0,9 на сто от brutния вътрешен продукт и следват целите, заложените в Стратегията за развитие на висшето образование по чл. 9, ал. 2, т. 3.“

Съгласно текста на новоприетият **чл. 90а** от държавния бюджет ежегодно се планират средства в размер **не по-малък от 0,9 на сто от БВП** за финансиране, но само на **висшето образование**.

Пред нас стои логично въпросът, как ще се планира размера от БВП за останалите научни организации (финансирани с публични средства), този текст не е ли в противоречие с планираното публично финансиране на цялостната научно изследователска и развойна дейност за **2024 – 0,90** и **2025 – 1,0**, разписани в **Националната стратегия за развитие на научните изследвания?!**

По-голяма сигурност за финансирането внасят текстовете на новоприетите **ал.1** и **ал. 2 на чл. 92**, при планирането на трансфера от държавния бюджет, **но отново само за държавните висши училища**.

§ 2. В чл. 92 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават се нови ал. 1 и 2:

„(1) Ежегодно с изготвянето на проекта на държавния бюджет за съответната година Министерският съвет планира трансфера от държавния бюджет по чл. 91, ал. 1, т. 1 в размер, който осигурява достигане на средна брутна работна заплата за академичния състав в държавните висши училища не по-малка от 180 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани официални данни на Националния статистически институт.

(2) Ежегодно с изготвянето на проекта на държавния бюджет за съответната година Министерският съвет планира увеличение на трансфера от държавния бюджет по чл. 91, ал. 1, т. 1 не по-ниско от увеличението на средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани официални данни на Националния статистически институт.“

За нас е необяснимо и притеснително защо тези текстове не са намерили място в **Закона за развитието на академичния състав**, съгласно целите, дейностите и мерките, разписани в Националната стратегия за научните изследвания 2017-2030. Стратегията не третира отделните научни звена, а ясно посочва в хоризонталната си политика, цели и мерки за адекватно и ефективно финансиране.

„За повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством

осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд. Приемане на нормативен акт, регламентиращ минималните заплати на учените по съответни длъжности, докторантите и постдокторантите в бюджетните научни организации и висши училища, както и надбавките за научни степени и механизъм на актуализиране.“

В заключение подчертаваме отново, че с приетите изменения и допълненията на ЗВО е постигната единствено сигурността за финансирането на научните работници в **държавните висши училища** при ежегодното планиране на бюджета и ежегодно определен размер от БВП. Всички останали бюджетни научни организации – сред които Селскостопанска академия и Българска академия на науките – отново ще трябва да догонват в заплащането на своя персонал заплатите в държавните висши училища.

Чл.92 ал.3 и ал.4 определя минималната основна заплата за най-ниската академична длъжност с акт на МС както и другите специалисти, но след като не е определен необходимия процент от БВП за останалите научни организации, а само за висшето образование, то ще има звена, които няма как да осигурят необходимия бюджет за заплащане пропорционално на заеманата академична длъжност.

Проектът на Постановлението на МС за определяне на минималните основни заплати за най-ниската академична длъжност е също пожелателно решение и не ангажира държавата с правила за определяне заплатите на академични длъжности, освен на научна степен „асистент“.

При условие, че текстовете на **чл.90 а и чл.92 ал.1 и ал.2 от ЗВО** не се прилагат за останалите бюджетни научни организации, видно от закона, е необходимо ръководствата на тези научни организации да подготвят проект на изменение и допълнение в Закона на развитието на академичния състав, които да въведат минимални национални критерии за академичните длъжности и научните степени, както и да гарантират минимално заплащане за всяка длъжност.

Доколкото Федерацията на независимите синдикати е последователно и пряко ангажирана с темата за бюджета и адекватните заплати на работещите и в частност на работещите в Селскостопанска академия, настояваме за съвместни действия и публична дискусия по изпълнение на целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017-2030г.

И припомняме отново, че **човешките ресурси са ключов фактор за развитието на науката**. Натрупаната позитивна тенденция от последните две години на ръст на доходите в научно-приложната институция Селскостопанска академия трябва да остане устойчива и да не се допуска

отново да се отвори ножицата на заплатите между работещи и академични степени в Академията, БАН и в държавните висши училища, всички финансирани с публични средства. Алармираме, че прекъсването на устойчива и последователна национална политика в областта на науката и иновациите и ново изоставане на доходите на работещите в тази област ще доведе до постепенно и трайно понижаване на научния потенциал и научните резултати и отлив на млади учени и специалисти от научното поприще.

С голяма тревога днес обръщаме внимание, че опасенията ни по слабите страни на ЗИД на ЗВО се оправдаха и към момента приетите решения за увеличаване на възнагражденията по смисъла на ЗВО все още са неизпълнени. Четири месеца след приетите промени и два месеца след проведен протест съвместно с Национален браншов синдикат “Висше образование и наука” на КНСБ и подписано споразумение между синдикати и политически партии от 49-тото Народно събрание, обещаните средства за ССА не са осигурени в пълен размер и това поражда сериозно напрежение и социално недоволство в академичната общност.

Необходимите средства за изпълнението на Закона в неговата цялост към днешна дата, разчетени за 9 месеца за 2024г. възлизат на **16 682 400лв.** (а на годишна база са в размер на 22 243 200 лв.), които да бъдат разпределени справедливо по различните академични длъжности и другите длъжности, включени в обхвата на закона, съобразено с договорени нива, извоювани през годините с цената на усилия, социален диалог и множество протести.

Въз основа на гореизложеното настояваме за осигуряване на необходимите средства и спешното прилагане на законовите разпоредби на Закона за висше образование в неговата пълнота в структурата на Селскостопанска академия – научна организация по смисъла на §4л от ЗВО и §5 от преходните разпоредби към ЗИДЗВО още в рамките на изпълнението на Бюджет 2024.

С уважение,

Валентина Васильонова
Председател ФНСЗ - КНСБ

30 Юли 2024
София